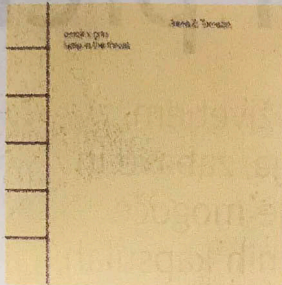

ALBUM KVARTALA

Zvočnost telesa, gibanja

**Irena
Z. Tomažin**
**Cmok
v grlu**
Zavod Sploh,
2019

✍ **Katja Utroša**

Cmok v grlu ni konvencionalni album vokalne glasbe. Irena Z. Tomažin z njim vstopa v polje zvočnih umetnosti, čez rob tega, kar običajno pojmuje kot glasbo. Opusti besede, zavrže ritem, melodijo in kompozicijo ter se osredotoči na goli izrazni potencial človeškega glasu. Zanima jo njegov imanentni karakter, očiščen vsakdanjih oblik in pomenov.

Prvih enajst posnetkov je zbirka krajših vinjet, ki niza različne vokalne tehnike, kot so mrmranje, ječanje, prhutanje, škripanje, vdih, odmevi, šumi, tleski, grleni zvoki in pridušeni kriki, s katerimi avtorica osvoji osupljivo paleto najrazličnejših artikulacij. Za hip morda zazveni kot žival, voda, veter ali kakšen stroj, vendar njen pristop ni mimetičen in ne posnema zvokov iz okolja. Zvočno maso razvija od znotraj, z njo eksperimentira ter vztrajno sega k drugačnemu in prej neslišnemu. Razteguje jo izven njenih pričakovanih okvirov, poudarja lovljenje in potenciranje tistih zvokov, ki jih v običajnem govoru in vokalnem ustvarjanju preslišimo ali pa jih razumemo kot moteče.

Tovrstne vokalne prakse potekajo v tesnem dialogu z raziskovanjem zmožnosti in meja človeškega telesa, ki ne vključuje zgolj ustne votline, z iskanjem ravnotežja med zvočnostjo telesa in njegovim gibanjem. Tomažinova je tudi uveljavljena plesalka in koreografinja, njeno vokalno ustvarjanje pa je izšlo iz njene ga gibalno-gledališkega dela, kjer se

prav tako osredotoča na fenomen glasu. Kot njen drugi album *Okus tišine* (2014), ki ga je razvila iz istoimenske predstave, je tudi sklepnih pet skladb na novem albumu na novo komponiran in predelan material, tokrat vzet iz avdiovizualne instalacije *Obrazi glasov/Šum* (2015), za katero je izdelala videoportrete glasov. Album sklene z daljšimi, večglasnimi skladbami, ustvarjenimi s plastivijo vokalnih sekvenc, ki se le bežno približajo bolj normativnim pevskim in dramaturškim praksam.

Tomažinovo poznamo tudi v širšem občinstvu dostopnejših različicah. Na prvincu *Crying Games* (2011) je izstopala preprosta pesem, žalostinka *Jablana*, ljudske napeve je še naprej umeščala v kontekste improvizacije tudi na drugem albumu, prav tako sodeluje v prenovljeni skupini *Borghesia*, s katero je lani izdala album uglasbene poezije *Srečka Kosovela*. Z novim, tretjim samostojnim albumom, ki je izšel v knjižici z risbami *Mateja Stupice*, pa se povsem usidra v polje sodobne improvizirane glasbe. Brez dodatkov in primesi ponudi zrelo, slogovno določeno in tematsko zaokroženo celoto, ki služi kot izvleček ali presek njenih robnih vokalnih raziskovanj.

Tomažinova z odstiranjem plasti glasu, neobremenjenega s konvencijami, na površje pripelje skrito, zamolčano in pozabljeno, s čimer deluje tudi prevratno in radikalno. Vendar tovrstno opuščanje norm ni prestopništvo, ki se spogleduje s prepovedanim, temveč je emancipacijska gesta, s katero razkrinka družbeno pogojen in zamejen obseg izražanja. Skozi improvizacijo se prepušča spontani in avtonomni govoricni telesa, to poglablja, pri čemer črpa iz svoje notranjosti, od koder na plano prinaša nenavadne zvoke, ki nosijo subverzivno sporočilnost. Pretrese matrico normalnosti, pozornost preusmeri drugam, s čimer razširja potencial in domet svojega izraza, ki mu pusti, da trmasto tipa za novimi manifestacijami. x